

Noteikumu projekta “Grozījumi Ministru kabineta 2012. gada 18 decembra noteikumos Nr. 935 “Noteikumi par koku ciršanu mežā”” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija)

I. Tiesību akta projekta izstrādes nepieciešamība

1.	Pamatojums	Meža likuma Meža likuma 13. pants un Aizsargjoslu likuma 36. panta ceturtais daļas 2. punkts; Latvijas Republikas Saeimas 2016. gada 16. jūnija paziņojums "Par uzdevumiem, kas veicami, lai nodrošinātu Latvijas dabas resursu un publisko aktīvu ilgtspējīgu, efektīvu un racionālu apsaimniekošanu" (Latvijas Republikas Saeimas ilgtspējīgas attīstības komisijas lēmuma 2.9. apakšpunkts); Ministru prezidenta 2016. gada 1. jūlija rezolūcija Nr. 12/2016-JUR-117.
2.	Pašreizējā situācija un problēmas, kuru risināšanai tiesību akta projekts izstrādāts, tiesiskā regulējuma mērķis un būtība	Saeima 2016.gada 16.jūnijā pieņēma lēmumu “Par uzdevumiem, kas veicami, lai nodrošinātu Latvijas dabas resursu un publisko aktīvu ilgtspējīgu, efektīvu un racionālu apsaimniekošanu”. Atbilstoši Saeimas Ilgtspējīgas attīstības komisijas lēmuma "Par uzdevumiem, kas veicami, lai nodrošinātu Latvijas dabas resursu un publisko aktīvu ilgtspējīgu, efektīvu un racionālu apsaimniekošanu" 2.9.apakšpunktam, Zemkopības ministrijai tika uzdots izvērtēt meža apsaimniekošanu regulējošo normatīvo aktu efektivitāti un ietekmi uz mežsaimniecības ekonomisko dzīvotspēju, salīdzinājumā ar citām valstīm, kurās ir līdzvērtīgs vai lielāks meža audzēšanai izmantotās zemes īpatsvars un kokrūpniecības potenciāls, lai samazinātu administratīvo slogu un uzlabotu kopējo meža nozares konkurētspēju un ilgtspējīgu attīstību, un sagatavot priekšlikumus normatīvo aktu efektivitātes uzlabošanai. Lai izpildītu Saeimas lēmumā ietvertu uzdevumu, kā arī pamatojoties uz Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādņiem 2015.-2020. gadam, Zemkopības ministrija, sadarbībā ar zinātniekiem un meža nozares pārstāvjiem, vairākās sanāksmēs ir izvērtējusi esošo situāciju un zinātniskos pētījumus par normatīvā regulējuma ietekmi un iespējamiem risinājumiem šī regulējuma efektivitātes pilnveidošanai. Zinātniskajos pētījumos un praksē Latvijā ir pierādīts, ka saimniekojot ar izlases cirtēm sausās minerālaugsnēs augošās priežu mežaudzēs, priedes atjaunošana nenotiek sekmīgi. Izlases cirtes pielietošana mežaudzes apsaimniekošanā, aizstājot kailcirti, pagarina rotācijas periodu (par 20-70 g.), būtiski ierobežo selekcionēta meža reproduktīvā materiāla pielietošanu mežaudzes

atjaunošanā, palielina meža atjaunošanas un kopšanas, kā arī administratīvās izmaksas. Sausās minerālaugsnēs augošās priežu mežaudzēs, kā vienīgo galvenās cirtes izpildes veidu pielietojot tikai izlases cirtes, samazinās priežu mežaudžu īpatsvars, kas ietekmē koksnes plūsmas ilgtspēju, novecojušā mežaudze vairs nerada CO₂ piesaisti vai arī kļūst par SEG emisiju avotu, kā arī samazinās šo mežaudžu loma vides aizsardzībai un rekreācijai.

Pavisam Latvijā priežu mežaudzes, kur kā vienīgais galvenās cirtes veids ir atļauta izlases cirte, ir 97 tūkstoši hektāru.

Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslas ierobežotas saimnieciskās darbības joslā sausās minerālaugsnēs augošās priežu mežaudzes ir nepilni 11 tūkstoši hektāru, no kurām 24% ir privātie meži.

Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslu nosaka saskaņā ar Aizsargjoslu likumu, kurā noteikts, ka ierobežotas saimnieciskās darbības josla ir līdz 5 kilometru platumā. Tā tiek noteikta, ņemot vērā dabiskos apstākļus.

Aprobežojumi koku ciršanai Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslas ierobežotas saimnieciskās darbības joslas mežos ir noteikti Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumos Nr.935 „Noteikumi par koku ciršanu mežā” un tie ir:

1) aizliegums cirst kokus kailcirtē sausās minerālaugsnēs augošās priežu mežaudzēs (priedes veido vairāk nekā 80 procentu no mežaudzes šķērslaukuma);

2) maksimālā kailcirtes platība ir divi hektāri;

3) kailcirtes cirsmas var plānot vienā nogabalā vai vairākos nogabalos, ja to meža tipi ietilpst vienā meža tipu grupā, ja vien cirmā nav apvienoti vairāki nogabali visā platībā pa to dabiskajām robežām, nepārsniedzot divu hektāru platību;

4) kailcirtes cirsmas izvietojamas tā, lai plānotajai kailcirtes cirsmā piegulošajās mežaudzēs pēc kailcirtes būtu pagājuši vismaz 10 gadi ar skuju kokiem atjaunotās mežaudzēs un vismaz pieci gadi ar lapu kokiem atjaunotās mežaudzēs;

5) par neproduktīvām nav atzīstamas priežu, egļu vai bērzu mežaudzes neproduktīva sugu sastāva dēļ;

Lai novērstu to, ka izlases cirtes rezultātā priežu mežaudžu vietā veidojas cita koku sugu sastāva mežaudzes, vai pat notiek teritorijas aizaugšana ar krūmājiem, visbiežāk lazdām, nepieciešams svītrot aizliegumu cirst kokus kailcirtē sausās minerālaugsnēs augošās priežu mežaudzēs (noteikumu projekta 2.punkts), saglabājot pārējos aprobežojumus. Tādējādi uz priežu mežaudzēm Baltijas jūras un Rīgas jūras līča

	<p>piekrastes aizsargjoslas ierobežotas saimnieciskās darbības joslā attieksies tādi paši aprobežojumi kā uz pārējo koku sugu mežaudzēm.</p> <p>Izvērtējot normatīvo regulējumu par galvenās cirtes caurmēru, tika konstatēts, ka ņemot vērā jautājumu par zemes resursu efektīvu izmantošanu, mežaudžu ražības palielināšanu un normatīvo regulējumu citās valstīs, lai palielinātu meža kapitālvērtību, ikgadējo tīro ienākumu gūšanas potenciālu meža nozarē un meža nozares konkurētspēju, nepieciešams izmainīt galvenās cirtes caurmēru, ievērtējot Igaunijā noteikto galvenās cirtes caurmēru un zinātnieku pētījumus par meža gatavības modeļiem Latvijā. Atbilstoši Latvijas Lauksaimniecības universitātes pētījumiem par galvenās cirtes parametru noteikšanu, izmainot galvenās cirtes caurmēru, meža kapitālvērtību iespējams palielināt par 440 miljoniem <i>euro</i>, pie nosacījuma, ja tiek veikta mērķtiecīga meža atjaunošana ar saimnieciski vērtīgāku meža reproduktīvo materiālu. Izmaiņu rezultātā palielināsies ikgadējais tīro ienākumu gūšanas potenciāls par 12 miljoniem <i>euro</i>. Tāpēc, vienlaikus ar galvenās cirtes caurmēra izmaiņām (noteikumu projekta 6.punkts), paredzēts arī paaugstināt prasības attiecībā uz galvenās cirtes izpildi un meža atjaunošanu pēc galvenās cirtes pēc caurmēra kailcirtē izpildes (noteikumu projekta 1.punkts). Lai precizētu meža atjaunošanas prasības pēc galvenās cirtes pēc caurmēra, vienlaikus ar noteikumu projektu, Zemkopības ministrija ir sagatavojusi Ministru kabineta noteikumu projektu “Grozījumi Ministru kabineta 2012. gada 2. maija noteikumos Nr. 308 "Meža atjaunošanas, meža ieaudzēšanas un plantāciju meža noteikumi””.</p> <p>Ir konstatēts, ka pēdējos gadu desmitos koku augšanas gaita Eiropā ir mainījusies. 2004. gadā Latvijā tika uzsākta meža statistiskā inventarizācija, Latvijas teritorijā regulārā tīklā iekārtojot vairākus tūkstošus parauglaukumus un atkārtoti, ik pa 5 gadiem, tajos pārmērot mežaudzi raksturojošos rādītājus, tiek iegūta informācija par mežaudzi raksturojošo rādītāju dimensiju izmaiņām. Eksperimentālie ilglaicīgo parauglaukumu mērījumi un meža statistiskās inventarizācijas mērījumi ir devuši informāciju, lai izstrādātu jaunus augšanas gaitas modeļus, kuri atspoguļo mežaudžu augšanas gaitu konkrētā laika periodā. LVMI “Silava” tika veikti pētījumi “Mežaudžu augšanas gaitas un pieauguma noteikšana, izmantojot pārmērītos meža statistiskās inventarizācijas datus (Donis, 2015) un “Augšanas gaitas modeļu pilnveidošana” (Donis, 2016).</p>
--	--

		<p>Zinātnieku pētījumi ir pierādījuši veiksmīgu mežaudzes augšanas gaitu ar daudz mazāku sākotnējo koku skaitu, nekā šobrīd noteikts.</p> <p>Ņemot vērā zinātnieku pētījumus un to, ka vienlaicīgi ar noteikumu projektu tiek virzīts apstiprināšanai Ministru kabinetā noteikumu projekts "Grozījumi Ministru kabineta 2012. gada 2. maija noteikumos Nr. 308 "Meža atjaunošanas, meža ieaudzēšanas un plantāciju meža noteikumi", kur paredzēts samazināt meža atjaunošanai un meža ieaudzēšanai sākotnēji nepieciešamo koku skaitu, ir nepieciešams izdarīt grozījumus arī Ministru kabineta 2012. gada 18 decembra noteikumu Nr. 935 "Noteikumi par koku ciršanu mežā" 1. un 2. pielikumā, izmainot mežaudzes minimālo šķērslaukumu un minimālo koku skaitu.</p> <p>Sagatavotais noteikumu projekts "Grozījumi Ministru kabineta 2012. gada 18 decembra noteikumos Nr. 935 "Noteikumi par koku ciršanu mežā"" minētās problēmas atrisinās pilnībā.</p>
3.	Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas	Valsts meža dienests, Latvijas valsts mežzinātnes institūts "Silava", AS "Latvijas valsts meži", Latvijas Lauksaimniecības universitāte.
4.	Cita informācija	Nav

II. Tiesību akta projekta ietekme uz sabiedrību, tautsaimniecības attīstību un administratīvo slogu

1.	Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt	Noteikumu projekts attiecas uz 150 tūkst. zemes īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem (pēc Valsts zemes dienesta datiem).
2.	Tiesiskā regulējuma ietekme uz tautsaimniecību un administratīvo slogu	Projekts šo jomu neskar.
3.	Administratīvo izmaksu monetārs novērtējums	Projekts šo jomu neskar.
4.	Cita informācija	Nav.

IV. Tiesību akta projekta ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu

1.	Nepieciešamie saistītie tiesību aktu projekti	Projekts šo jomu neskar.
2.	Atbildīgā institūcija	Projekts šo jomu neskar.

3.	Cita informācija	Projekts ir saistīts ar Zemkopības ministrijas izstrādāto Ministru kabineta noteikumu projektu "Grozījumi Ministru kabineta 2012. gada 2. maija noteikumos Nr. 308 "Meža atjaunošanas, meža ieaudzēšanas un plantāciju meža noteikumi"", tāpēc abi Ministru kabineta noteikumu projekti virzāmi apstiprināšanai vienlaikus.
----	------------------	---

VI. Sabiedrības līdzdalība un komunikācijas aktivitātes

1.	Plānotās sabiedrības līdzdalības un komunikācijas aktivitātes saistībā ar projektu	Par noteikumu projektu tiks informēta Meža konsultatīvā padome. Informācija par noteikumu projektu tiks ievietota Zemkopības ministrijas tīmekļa vietnē.
2.	Sabiedrības līdzdalība projekta izstrādē	Noteikumu projekta izstrādē iesaistījās meža nozares nevalstiskās institūcijas – Latvijas Meža īpašnieku biedrība, Latvijas Kokrūpniecības federācija, Par noteikumu projektu tika organizēts informatīvs seminārs meža nozares interešu grupām un dabas aizsardzības jomas nevalstiskajām organizācijām. Noteikumu projekts un tā anotācija ievietota ministrijas tīmekļa vietnē, dodot iespēju izteikt viedokļus par projektu.
3.	Sabiedrības līdzdalības rezultāti	
4.	Cita informācija	Nav.

VII. Tiesību akta projekta izpildes nodrošināšana un tās ietekme uz institūcijām

1.	Projekta izpildē iesaistītās institūcijas	Valsts meža dienests.
2.	Projekta izpildes ietekme uz pārvaldes funkcijām un institucionālo struktūru. Jaunu institūciju izveide, esošu institūciju likvidācija vai reorganizācija, to ietekme uz institūcijas cilvēkresursiem	Projekts šo jomu neskar.
3.	Cita informācija	Nav

Anotācijas III un V sadaļa – projekts šīs jomas neskar.

Zemkopības ministrs

J.Dūklavs

2017.05.13. 11:54

774

L.Pamovska

67027101, Lelda.Pamovska@zm.gov.lv